

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Caroli Scribani E Societate Iesv Medicvs Religiosvs De Animorvm Morbis Et Cvrationibvs

Scribanius, Carolus

Antverpiæ, 1618

XXVI. Munerum acceptatio & largitio.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-46194](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-46194)

Iuuabit considerare sapiùs, quàm paucis natura contenta sit, quàm modico fatietur. quanto etiam paratiores è tenui mensa ad magna surgamus, ad studia, consilia danda, imperia, virtutum exercitia, cælestium cogitationes, tentationum victoriam, hostium proculcationem.

Lib. 2. Bene Hieronym. Grãdis exultatio animi est, cum paruo contentus fueris mundum habere sub pedibus, & omnem eius potentiam, epulas, libidines, propter qua diuitia comparantur, uilibus mutare cibus, & crassiore tunica compensare. cità enim expletur natura necessitas. frigus & fames, simplici uestitu & cibo expelli potest.

Eccles. 7. addit: Sapientia operam dare non possumus, si abundantiam mense cogitemus, qua labore nullo & cura indiget. & monemur à Sapiente: Melius est ire ad domum luctus quàm ad domum conuiuij. caussam addit: In illa enim finis cunctorum admonetur hominum, & uiuent cogitat quid futurum sit.

CAPVT XXVI.

Munerum acceptatio, largitio.

NON magna hæc res cuiquam uideatur, maximè in rebus non magnis; grande tamen malum est, eoque nocentius.

tius, quo sub amoris ac benevolentiae testatione molliùs animo illabitur. antè nimirum venenum præcordia occupauit, quàm bibisse nos sciamus: neque enim ad animorum obstrictionem potentius quidquam in humanis reperias; vt vinculis iam tanquã validissimis compedibus constriatum teneas, quem muneribus quasi retibus implagast. Et verò certius etiam beneficiis hostem, quàm armis fregeris, faciliusquẽ inimicam mentem muneribus sub fugum, quàm ferro miseris. Ingens omnino vis munerum est; quæ seuerissimos etiam iudices, nulliusquẽ minis, purpura, ac ne propinquo quidem sanguine à recto bonoque flectendos, ab innata seueritate & æquitate dimouit. vt munus in iudice accepisse, propè vicisse sit. expugnauit nimirum arcem quamuis præualido præsidio inlessam, qui aurum immisit; perdidit, qui accepit. hinc illud Sapientis: *Conturbat domum suam, qui sectatur auaritiã; qui autem odit munera, viuet.* & illud: *Xenia & donaria excacant oculos iudicum, & quasi mutus in ore auertit correptionem.*

Prou. 15

Eccli. 20

Et exemplis docemur omnium sæculorum, vt nesciam an validius aliud ad expugnationem in omni hominum genere reperiri possit. hoc prudẽtes sapiẽtia exuuntur,

tur, prouidi circumspectione spoliatur, docti eruditione destituuntur, continentes castimonia nudantur, fidentes spe sua frustrantur; amicitia labascit, deseruescit zelus, intepescit pietas, succidit fiducia, exarmatur exercitus, emedullantur robora, & quidquid terris magnum est, ad humilem descendit arenam. Ita quidquid in vnaquaque re summum est, si accesserint munera, deflorescit, vt exaruisse virtutem omnium credas ab horū tactu. quid: quod longè etiam posita improbo quodam afflatu venenent, vt vel vidisse noxium sit. bene Cassianus: *Oblatio muneris, tinea est regiminis.*

Si à Superioribus hæc nascuntur, nescio quo modo in mores vitamque illius nos trahant, vt etiam damnanda laudemus, imitemur.

Si ab inferioribus, credas tanquam falce præcisos disciplinæ neruos: ita intepescit rigor, & correctionis succiduntur genua. succedit simulatio, dum offendere nolumus, quorum beneficiis tenemur, aut à quibus maiora speramus.

Si à paribus, mutua marcescit correctio, dum indignum censemus Superiori in benefico socio nocitura prodere. quid: quod perfacile etiam in illorum mores eamus,
ne

ne videamur à benefactoribus degenerare? aulicos referūt mores? imitamur. obloquātur? addimus aliquid de nostro. detrahunt? probamus. in cibum potumque feruntur? iungimur socij. in risum, & sæculares iocos solvuntur? reddimus paria. liberiora, minusque casta proferunt? arridemus. nimirum ne silentio nostro dicta factaque illorum improbare videamur, decurrimus ad paria vitia: neue displiceamus quorum beneficiis irretiti tenemur, mores restringimus, & induimur ijsdem malis, vt dictorum factorumque similitudine placeamus.

Si ab externis beneficia accipimus, perit in monendo, consulendo, corripiendo libertatis pars maxima: nam & pretio illam benefactor emit, & nos vendidimus. minuit deinde veneratio auctoritatem, offensionisque timor magnam libertatis partem adimit, dum veremur ne monitione nostra elanguescat benefica manus, & exarescat donorum fons, monitis tanquam æstibus repressus.

Quid? quod ab eodem offensionis timore, & placendi studio, non raro improbanda probemus, probaque respuamus; vitia si non laudamus, extenuamus, placituraque etiam in sceleribus consilia damus.

mus. nimirum displicere nolumus, nebeneficiorum spe excidamus.

Quòd si à femina veniant munera, in priuatum maximè vsum vertenda, maius etiam periculū est. quoque hic sexus mollior teneriorque est, hoc maiora etiam damna metuenda sunt, & nescio quid etiam seuerissimis ac castissimis mentibus afflent tenerioris affectus. solaque non raro muliebrium donorum memoria, valentissimi ac religiosissimi viri pectus tanquā molli, sed potenti tamen iaculo transfodigit. & dum munera placent, incipit placere donatrix. Ludit deinde in muneribus, tanquam in amoris quodā simbolo, mollior affectus. & illa antè mens, multorum sæpe annorum spiritalibus exercitationibus roborata, ac quasi in ferrum chalybemque versa, muliebriū donorum maleis concussa, fatiscit, succiditque paulatim, donec suauioris huius elementi frequenti stillicidio exesa & euigorata, in vagum puluerem cineremque dilabatur: & quæ nullis antè minis territa, non armis fracta, inuicta mundo & inferis steterat, mollissimis hisce femineis vinculis, omni ferrea compede firmitus tenetur. credas Samsonis capillum vniuersi roboris germen, muliebri manu demessum.

Huc

Huc accedit, non vna nos experientia doctos, aliquid aliquando in his muneribus diabolicæ latitasse fraudis; nec antè animo quieuisse qui acceperant, quàm à se dona propulsassent, tamque diu tanquam immanissimis sequeiisq; iactatos æstibus, ac quadam quasi flamma ac fornicibus inæstuasse, atque adeò arsisse totos, quamdiu muliebria hæc munera circumferrent: quibus vt primùm sese exuerant, resedisse tempestates, restinctas flammæ, & ad pristinam animorum rediisse malaciam & tranquillitatem.

Accedit, munera hæc familiaritatis ac fiduciæ cuiusdam maioris prænuntia quedam esse, nec pudet præeuntem sequi, neque ad colloquia iam illius erubescimus, cuius donis inhiamus. transitque iam talis aut in matrem si senior, aut in filiam si iunior est. inde licentior exurgit cõsuetudo, nec peccatum in tanta propinquitate veremur. liberiora hinc exuto pudore nascuntur imperia: neque ea dicere nunc veremur, ad quorum antè memoriam erubescibamus. Benè Hieronym. *Crebra m-*

*Epist.
ad Ne-
potian.*

nuscula, & sudariola, & fasciolas, & vestes ori applicatas, & oblatos ac degustatos cibos, blandaq; & dulces litterulas sanctus amor non habet. Hac sunt incitamenta vel amoris retinacula.

Ff

Exur-

Exurgunt denique ex his domesticorum
 æmulationes, externorum offensiones,
 vtrorumque obloquia & murmuratio-
 nes: & imitari delectat, quod damnari non
 videmus. trahimur enim commodorum
 spe, & rapimur in nocitura exempla. nec
 præcipitia sentimus, nisi in ipsis, serò in me-
 dio lapsu tutiora cogitâtes. antè oportuit.

Ingens prærogatiua apud Isaiam mu-
 nera detestantiũ meritò mouere nos de-
 beat, & calcar addere, ad seriam illorum
 detestationem: *Qui ambulat in iustitiis, &*
loquitur veritatem, & proiicit auaritiã ex
calumnia, & excutit manum suam ab omni mu-
nere; iste in excelsis habitabit, regem in decore
suo videbit. Armemus pectus hoc robore,
 quò sub his spongiis ferrum, sub hoc fano
 in latentia venena vitemus. mollia licet
 cula sint, & feminea læpe dextera missa,
 tincta perimente toxico sunt: vt tetigisse
 in mortem satis sit. Et sanè vel sola diuina
 la Prophetæ sponsio meritò mouere nos
 debeat, *Habitabit in excelsis, regem in de-*
core suo videbit. quid vel sperari aut vo-
 ueri poterat maius alterius sæculi felicitate
 tem omnem complexus est. habitatio æter-
 nitatem designat, visio in decore diuina
 nam fruitionem. vt omnia consecutus fu-
 erit qui munera excusserit.

Remedia.

Rescanda omnia hæc munera priuatis collata, maximè à mulieribus & pœnitentibus: quæ non vni noxia fuisse, experientia edocti sumus. dandaque opera, vt pœnitentes intelligant religiosis moribus vetita hæc munera esse, ac si quæ dederint, Superiorum iudicio pro cuiusque necessitate distribuenda. consultumque fuerit, alteri potiùs, quàm confessario hæc concedi. vt si materia ad vestes, similiaque corpori necessaria donantur, ea alterius necessitatibus impendatur. confessario verò, si egerit, aliunde prospiciatur. ingentes alioqui hæc res, præter recensita pericula, excitabit æmulationes, & ad paria à suis impetranda dona prouocabit alios. vel sanè abundabunt hi, egebunt alij; quæ ingens materia dissensionum est, & à paupertate, quam Religiosi profitentur, aliena, cuius nitorem non parum obfuscat.

Iuuabit non infrequenter secum reuoluere verba D. Hieronymi: *Nescio quomodo etiam ipse qui deprecatur vt tribuat, cum acciperis, viltorem te iudicat: & mirum in modum si eum rogantem contempseris, plus te post-venerebitur.*

Ff 2

Pro-

Proderit in primis si Superiores exemplo suo reliquis præeant, excludantque à se quantum fieri poterit, omnem omnino munerum largitionem, aut in priuatum vsum acceptationem.

Pœnitentiis etiam proniores in hanc rem terrendi, si quando in horum aliquo peccauerint: nec parcendum hîc atque concessio eat in exemplum.

CAPVT XXVIII.

Adulatio.

INdignum in Religioso vitium, cuius omnes cogitationes debent esse caelestes, omne studium placendi vni Deo. degeneres sanè à vera Religione animos ostendit, quicumque se ad humana studiis quàm par est conuertit. facit hoc omnis adulator, qui in aliorum se effundit beneuolentiam, quam vt consequatur in omni se vertit formam. virtute non potest: virtutem mentitur. satis enim illi placuisse est. adeò si vitis placeat, vitia induet: & totum se in illa immerget, si nataste in illis, placuisse sit.

Quo magis vitandum malum Religioso est qui aliquid Christiani ac virilis animi